

rieka zabudnutia

CCHAJ TŮN

triler

Ljndeni

Rieka zabudnutia

Vyšlo aj v tlačovej podobe

Objednať môžete na
www.lindeni.sk
www.albatrosmedia.sk

Ljndeni

Cchaj Tün
Rieka zabudnutia – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2019

Všetky práva vyhradené.
Žiadna časť tejto publikácie nesmie byť rozširovaná
bez písomného súhlasu majiteľov práv.

ALBATROS **MEDIA**

Ljndeni

rieķa zābudnutia

C C H A J Ā Ū N

Ljndeni

ZOZNAM HLAVNÝCH POSTÁV

Šen Ming: kľúčová postava príbehu, učiteľ literatúry na Nanminskom gymnáziu

S' Wang: hlavná postava príbehu, Čchiu-šin adoptovaný syn

Ou-jang Siao-dž': Mingova žiačka, neskôr Wangova učiteľka

Che Čching-jing: Wangova mama

Chuang Chaj: policajný inšpektor, má na starosti vyšetrovanie vraždy Šena Minga a Liu Man

Jie Siao: policajný inšpektor, nahradil Chuanga pri vyšetrovaní prípadu vraždy Šena Minga

Lu Čung-jüe: Mingov spolužiak, Čchiu-šin manžel

Ku Čchiu-ša: Mingova priateľka, dcéra Čang-lunga, Wangova adoptívna matka

Ku Čang-lung: Čchiu-šin otec, rektor vysokej školy

Ma Li: Mingov žiak, Manin a Siao-dž'in spolužiak

Ming-sung Čang: profesor na Nanminskom gymnáziu, Wangov triedny profesor

Liu Man: Mingova žiačka, bola objavená mŕtva na streche knižnice

Šen Jüan-čchao: Mingov otec, prokurátor

Šen Min: Šenova Jüan-čchaova dcéra, Mingova nevlastná sestra, narodila sa po Mingovej smrti

I Jü: Wangova jediná kamarátka

P R V Á Č A S Ť

cesta do říše mrtvých

PRVÁ KAPITOLA

Zomrel som devätnásteho júna tisícdeväťstodeväťdesiatpäť.

Smrť je podľa definície vo výkladovom slovníku biologický jav, ktorý postihne všetky živé organizmy a nenávratne ukončí biologické funkcie, ktoré ich udržiavajú pri živote. Najčastejšie príčiny sú vek, podvýživa, choroba, samovražda, nehoda, úraz. Žiadny živý organizmus sa jej nevyhne.

To, čo z neho zostane po smrti, sa zvyčajne nazýva mŕtvola.

Podľa tvrdení vedcov človek v okamihu smrti na zlomok sekundy vníma množstvo pocitov. Môže to byť pocit, že vchádza do tunela ožiareného bielym svetlom alebo že sa jeho duša vznáša do vzduchu. Keď sa pozrie dole, vidí svoje nehybné ležiace telo a tiež všetky bytosti, ktoré mu boli počas pozemského života drahé.

Môže zazrieť aj Ježiša, Budhu, svätých, Dorémona...

Ako je vlastne na druhom svete?

Je tam zima ako v chladničke alebo horúco ako v peci? Je tam pusto ako na zničenom území vo *Hviezdnych vojnách* alebo tam vládne luxus ako v pozemskom raji?

Keď som ešte býval v suterénnej miestnosti obytného domu, ktorú nám prenajal starý pán, zamestnávateľ mojej babičky, náš domáci mi dal čítať *Podivuhodné príbehy* od Pchu Sung-linga. V tom čase pre mňa príbehy o reinkarnácii a mučení, ktorému démoni vystavujú mŕtvych v osemnástich úrovniach pekla, predstavovali nemennú pravdu.

No keď som neskôr na gymnáziu chodil na hodiny politiky a študoval Marxov dialektický materializmus, došlo mi, že všetky tie historky sú iba spleťou absurdít.

Pravda je taká, že po smrti nie je nič.

Keď som mal šesťnásť, uprostred behu na štadióne z neba z ničoho nič spadla sklená tabuľa a rovno predou mnou sa roztrieštila na márne kúsky. Niekoľko ostrých črepín sa mi zabodlo do nohy. Keby som bol bežal o trošku rýchlejšie alebo by kus skla dopadol o niekoľko centimetrov bližšie, skončil by som s rozbitou hlavou. Možno by som na mieste zomrel a možno by som sa premenil na nejakú zeleninu. Zranenie našťastie nebolo príliš vážne. Vracal som, dostal som hnačku a poležal si v nemocnici. Noc čo noc ma v spánku mätali nočné mory. Raz mi niekto nožom podrezal hrdlo, inokedy ma prešiel kamión alebo som sa zrútil zo strechy vysokej budovy.

Bál som sa smrti takisto ako vy.

V pondelok devätnásteho júna o desiatej večer som zomrel. Zavraždili ma.

DRUHÁ KAPITOLA

Predpokladám, že smrť vopred ohlasuje svoj príchod. Dva týždne pred tým, ako ma zavraždili, začali na mňa padať znamenia – predzvesť blížiacej sa smrti – ako zrelé jablká na Newtonovu hlavu.

V pondelok piateho júna tisícdeväťstodeväťdesiatpäť som sa o šiestej hodine ráno zobudil na prenikavý krik. Prichádzal zvonka.

Najskôr som si myslel, že výkriky patria do mojej nočnej mory, hoci čosi podobné sa mi už roky nestalo. Pokúsil som sa vstať. Márne. Mal som pocit, akoby ma niekto pripučil celou farchou svojho tela. Mnohí dobre poznajú význam spojenia dlávil a ma nočná mora.

A príznak tam skutočne bol. V prítmí som nejasne videl jeho tvár, posadenú na statnom chlpskom tele. Chcel som zvriesknuť, celkom ako kedysi v detstve, ale v hrdle mi navre-la akási hrča, nevydal som ani hláska.

Krik zvonka neutíchal. Najskôr prenikavo jačal vysoký ženský hlas, potom hlbší hlas nejakého muža.

Tie srdcervúce výkriky mi zachránili život.

Vo svetle úsvitu tvár prízraku zmizla. Zostal iba plagát nad posteľou, na ktorom môj jediný chlapčenský idol Maradona drží nad hlavou pohár majstra sveta.

V tom čase som učil na Nanminskom gymnázii. Zo svojho okna na treťom poschodí som uvidel ženu celú v bielom, ako leží na streche knižnice. Aj na tých sto metrov, ktoré ma od nej

delili, som ju hneď spoznal. Bola to Liu Man. Telo mala skrútené, nehýbala sa, iba dlhé čierne vlasy sa jej rozlievali po červených škridlách ako vodopád. Ten pohľad mi pripomenul román *Červený a čierny*, ktorý som čítal nespočetnekrát.

Bola mŕtva.

Liu Man chodila do posledného ročníka triedy, v ktorej som učil čínštinu a zároveň bol triedny učiteľ.

Volám sa Šen Ming.

Keď som pred troma rokmi skončil univerzitu s diplomom učiteľa čínskeho jazyka, prideliť ma na gymnázium Nanming, ktoré som dobre poznal.

Vhupol som do nohavíc, hodil na seba košeľu a vybehol von. V celej budove zavládlo vzrušenie, veď väčšina žiakov mŕtvolu nikdy nevidela. Na schodisku som sa potkol a spadol. Vyskočil som a vôbec si nevšimol, že mi z čela tečie krv.

Gymnázium malo dobré športové vybavenie s futbalovým ihriskom a atletickými dráhami. Za štadiónom bol oleandrový lesík. A ďalej už len polia.

Pred desiatimi rokmi som si na tom štadióne vyslúžil titul šampióna v behu na sto metrov.

Bežal som, čo mi sily stačili. Zdalo sa, že čas sa zastavil, akoby ma od knižnice delila hlboká rieka. Za chrbtom som počul prenikavé výkriky a plač dievčat, ktoré sa jedno za druhým vykláňali z okna internátu a dívali sa na mŕtvolu a moju siluetu, ktorá akoby sa pri behu vznášala nad ihriskom.

O necelú minútu som dobehol ku knižnici.

Všetky budovy gymnázia boli pomerne nové. Výnimkou bola iba knižnica, ktorá tam stála odnepamäti. Pod strechou sa nachádzalo malé podkrovie, kam sa nikto nikdy neodvážil. Cez malé okienko občas uprostred noci presvitlo slabé svetlo. Práve tam sa odohrávali historky obľúbených fantómov našich žiakov.

Vybehol som na prvé poschodie. V miestnosti zahádzanej papiermi sa vznášal pach atramentu. V budove nebola ani noha. Jedinou známkou prítomnosti človeka bola mŕtvola na streche. Zastal som pred zamknutými dverami. Kľúč bol zvonka, takže som si bez problémov odomkol. Cez okienko prenikalo dnu bledé svetlo a osvetľovalo tmavú miestnosť, v ktorej stáli stohy kníh. Zvírený prach ma dráždil na kašeľ a začítal som zvláštnu vôňu.

Okienko bolo otvorené.

Vietor mi rozstrapatil vlasy. Neváhal som a vyšvihol sa na strechu. Rozbehol som sa k čiernovlasému dievčaťu v bielom.

Škridly boli hladké, pošmykol som sa a takmer som zletel. Dievčatá zdesene vykriekli. Jedna škridla sa uvoľnila a po dopade na zem sa rozbila.

Nemohol som sa pomýliť. Naozaj to bola tvár Liu Man, nepochybne najkrajšieho dievčaťa na celom gymnáziu a najčastejšieho terča rečí. Niekedy, zvlášť ak to malo niečo spoločné so mnou, šlo o zlomyselné klebety.

Jej bolesťou stiahnutá a skrivená tvár dokazovala, že pred smrťou trpela. Naširoko otvorené oči mala obrátené k nebu. Videla predtým, ako opustila tento svet, mesiac alebo kométu?

A možno videla tvár vraha.

Prečo som bol presvedčený, že ide o vraždu?

Zomrela elegantne, svojským spôsobom ako ruža, ktorú odtrhli a zvädla.

Smrti som sa bál, ale z mŕtvych som strach nemal. Opatrne som sa zohol a dotkol sa jej krku. Krik dievčat zosilnel. Nevedel som, či ma to gesto robilo v ich očiach odvážnejším alebo obľudnejším.

Taká chladná a stuhnutá je iba pokožka mŕtveho človeka.

Pokojne som mohol podpísať úmrtný list namiesto lekára. Bol som jej triedny učiteľ. Nevládal som zadržať slzy.

Lahol som si k Man a ležali sme tam vystretí ako dve mŕtvoly. Nevidel som ani mesiac, ani hviezdy, iba tmavú oblohu za úsvitu, ktorý, ako sa zdalo, ukradol mŕtvej dušu.

Na opačnej strane štadióna, uprostred dievčat, ktoré sa tlačili pri internátnom okne, ma niekto mlčky pozoroval.

TRETIA KAPITOLA

„Je to vražda.“

Asi tridsaťročný muž mal na sebe uniformu tmavej farby. Jeho prísna hranatá tvár nevyjadrovala žiadne pocity a rozprával neutrálnym tónom.

„Máte nejaké stopy vedúce k vra... k vrahovi?“

Doriti! Prečo som sa zakoktal? Nervózne som si žmolil cíp saka. Boli sme sami v učiteľskom kabinete na treťom poschodí. Zástupca riaditeľa na chodbe odháňal žiakov, ktorí sa cez okno pokúšali zazrieť, čo sa deje vnútri.

Pred šiestimi hodinami som na streche knižnice zistil, že Liu Man, žiačka posledného ročníka, ktorej som bol triedny učiteľ a zároveň učiteľ čínštiny, je mŕtva.

„Volám sa Chuang Chaj. Poverili ma vyšetrovaním prípadu.“

„Nikdy by mi nenapadlo, že niečo také sa stane v mojej triede. O mesiac budú prijímacie skúšky na univerzitu. Spolu s pánom riaditeľom sme sa stretli s Maniným otcom. Napriek tomu, že som sa mu ospravedlnil, strelil mi zaucho. Nezazlievam mu to.“

Šúchal som si rozpálené líce a snažil sa uprene hľadiť do zeme, no nemohol som. Oči Chuanga Chaja priťahovali môj pohľad ako dva silné magnety.

„Profesor Šen, dopočul som sa, že včera večer po vyučovaní si sa súkromne stretol s Liu Man. Je to pravda?“

Jeho ťahavý, mohutný hlas mi drvil kosti ako stotonový parný valec.

„Áno.“

„Prečo si to doteraz nespomenul?“

„Ja...“

Nebolo pochyb, že som podozrivý.

„Len pokojne. Iba mi porozprávaj, čo sa stalo.“

„Keď som sa včera večer chystal vstúpiť do triedy, Liu Man ma zastavila. Chcela sa ma spýtať niečo zo skúšobného testu z čínštiny. Išlo o pijanskú pesničku od Chcao Cchaa *Zeľň tvojich šiat ma chytila za srdce* a ešte o zmysel dvoch veršov zo zbierky *Klasických veršov*.“

Mal to byť policajný výsluch? Náhla potreba močiť ma prinútila zovrieť stehná.

„To je všetko?“

Chuang Chaj očakával nejaké pokračovanie. Jeho trpezlivosť mala v sebe niečo desivé. Spomenul som si na výraz mrtvej tváre Liu Man.

„Spýtala sa ma aj na jeden verš zo *Spevu Pipu* od Poa Ťü-iho. Odpovedal som jej na otázky a pobral sa preč.“

„Profesor Šen, ako by si opísal Liu Man?“

„Mala v povahe niečo zvláštne. Ustavične sa na všetko vy-
pytovala a poznala všetky tajomstvá školy. Mnohí ju pre to neznášali. Chlapci mali, pravdaže, o také pekné dievča záujem, ale ona si zatiaľ s nikým nezačala. Bola odvážnejšia než väčšina chlapcov a pravdepodobne sa ako jediná osmelila ísť v noci do knižnice.“

„Ako môžeš vedieť, že bola v noci v knižnici sama?“

„Jasné, že tam bol aj vrah.“

Nikoho som nezabil, ale pre Chuanga Chaja bola každá veta, ktorú som vypustil z úst, trhlinou v mojej obhajobe.

„Chceš povedať, že okrem vraha a obete tam musela byť aj tretia osoba?“ spýtal som sa.

Chuang Chaj bol úplne pokojný, iba potriasol hlavou.

„Prepáč, ale nemám v úmysle diskutovať o tom.“

„Na prvý pohľad vyzerala šťastná, ale v skutočnosti bola osamelá. Možno preto, že bola jedináčik a vyrastala iba s otcom. Chýbala jej mama. Nemala dobré známky, ťažko sa sústredila. Mimo školy sa stretávala so všetkými možnými typmi ľudí. Naša škola má dobrú povesť a mnohých našich žiakov prijímú na najprestížnejšie univerzity. Napriek tomu som si nebol istý, či by Liu Man na prijímacích pohovoroch uspela. Ako jej triedneho učiteľa ma to znepokojovalo a po večeroch som ju doučoval.“

„Prepáč, ale najväčšmi ma zaujíma, či...“

Tresol som päťou o sklenú dosku stola.

„Viem, čo ťa zaujíma! Je to nechutné! Posledné dva týždne sa tu šíрили reči, že som s Liu Man udržiaval pochybný vzťah. To je vážny útok na moju morálnu a profesionálnu bezúhonnosť. Čisté osočovanie!“

„Rozprával som sa s riaditeľom a viacerými profesormi. Všetci sa zhodujú, že to boli nepodložené klebety. Šíria sa iba medzi žiakmi, preto som presvedčený o tvojej nevine.“

Chuang Chaj si zapálil cigaretu a niekoľkokrát výdatne šlukol.

„Dopočul som sa, že aj ty si tu študoval, skôr než si išiel na univerzitu.“

„Presne tak. Chodil som na toto gymnázium a pamätám si každý strom, každé steblo trávy. Keď som úspešne ukončil štúdium na Katedre literatúry Pekinskej univerzity, mal som šťastie, v aké som ani nedúfal. Pridelili ma sem ako učiteľa.“

Každý strom, každé steblo trávy. Tá fráza zo mňa vypadla úplne prirodzene.

Chaj Chuang sa jej chytil: „Každý strom a každé steblo trávy?“

„Niečo sa ti na tom nepozdáva?“

„Nie, nič, profesor Šen. Máš iba dvadsaťpäť rokov. Tvoj úspech musí vyvolávať obdiv.“

Cez kúdol modrastého cigaretového dymu som mu takmer nevidel do tváre.

„Dozvedel som sa, že gymnázium čoskoro opustíš,“ dodal.

„Veľmi nerád! Učil som tu iba tri roky. Je to moje prvé aj posledné učiteľské miesto. V júli ma po záverečných skúškach preložia na mestský úrad, odbor školstva.“

„Srdečne gratulujem.“

„Vyučovanie mi bude chýbať. Práca v kancelárii vládnej inštitúcie ma rozhodne neláka.“

S kamennou tvárou súhlasne pokýval hlavou a zadusil spolyce vyfajčenú cigaretu.

„Musím ísť. Predpokladám, že v najbližších dňoch nemáš v úmysle odísť z mesta.“

„Nie. Bývam v internáte a skúšky budú už budúci mesiac. Teraz nie je vhodný čas, aby som opustil svojich žiakov.“

„Takže sa čoskoro opäť stretneme. Dovidenia.“

Chuang Chaj sa vyrútil z miestnosti. Cez okno som videl zástupcu riaditeľa, ktorý naňho čakal. Odvrátil hlavu, aby sa mi nemusel pozrieť do očí, a obaja sa pobrali preč.

Oklamal som policajta.

Liu Man síce milovala temnú poéziu, ale klasiku ovládala veľmi slabo, takže by sa ma nikdy nespýtala na verš z básne Poa Tü-iho.

„Profesor Šen, ona má tajomstvo. Viem aké,“ oznámila mi sčista-jasna predošlý večer počas doučovania.

Súviselo to nejako so Spolkom mŕtvych básnikov?

Srdce sa mi prudko rozbúchalo. Chcel som to stretnutie čo najskôr ukončiť. Báľ som sa ďalších problémov, lebo toto dievča mi ich už zapríčinilo viac než dosť. Prial som si, aby zmizla zo zemského povrchu.

O päť minút mi porozprávala veci, ktoré vedia iba mŕtvi. Bola čarodejnica?

„A čo s tým máš spoločné?“ nerozumel som.

Hoci v sále neviaľ ani slabučký vánok, neónky na strope blikali a vrhali na dlážku naše tieň.

Oprela sa o stôl a pokračovala.

„Poznám tajomstvá všetkých z tejto školy.“

Tak prebiehal náš rozhovor z predošlého večera. Nikoho som však nezabil.

Piateho júna tisícdeväťstodeväťdesiatpäť na poludnie, zatiaľ čo všetci boli v bufete, som sedel sám za svojím písacím stolom. Dotkol som sa mŕtvol. Ako by som vôbec mohol pomyslieť na jedlo?

Popoludní som mal hodinu čínštiny a opravoval som písomky z predošlých dní. V triede stála jedna prázdna stolička a niekto položil na stôl kvet oleandra. Žiaci občas zdvihli hlavy, dívali sa na mňa alebo si medzi sebou niečo šušotali. Rozprával som potichu a neodvážil som sa Liu Man ani len spomenúť, akoby to mŕtve dievča nikdy nechodilo do našej triedy.

Po skončení hodiny som vyšiel z triedy. Všetci na chodbe na mňa zízali. Akoby som mal na čele vyryté označenie vrah.

Vonku v hlúčiku debatovali chalani z mojej triedy. Keď ma zbadali, rozprchli sa. Všetci, až na jedného. Zostal iba Ma Li, môj najlepší a tiež najobľúbenejší žiak.

„Rozprávali ste sa o Liu Man?“

„Ty to nevieš, profesor Šen?“

Ma Li bol vysoký a štíhly. Podobal sa na Nickyho Wua*, ale vlasy mal skôr ako Aaron Kwok**. A vždy sa tváril zádušne.

„Čo by som mal vedieť?“

„Liu Man otrávil.“

* Taiwanský herec a spevák.

** Hongkonský herec a spevák.

„Tušil som to. Nenašiel som na nej totiž žiadne stopy po zranení.“

„Všetci v škole o tom vedia. Dnes ráno tu boli policajti. Zistili, že Man preliezla na strechu cez okienko v podkroví. Dvere boli zvonka zamknuté, takže ich po tom, čo ju otrávil, nemohla otvoriť a dostať sa odtiaľ. Policajti našli na dlážke povaly zvyšky nejakej tekutiny. Keď odišli, náš učiteľ chémie urobil jej rozbor. Vieš, že neudrží jazyk za zubami.“

„Čo zistil?“

„Vysoký obsah oleandrovej glukózy.“

„Oleandrovej glukózy?“

Pochopil som, ale tváril som sa, akoby som spadol z mesiaca.

„Chemikár nám na začiatku hodiny vysvetlil, že to je výťažok z oleandra a už jeden miligram glukózy je smrteľná dávka. Radil nám, aby sme sa k oleandrom nepribližovali.“

V blízkosti štadióna rástli v hojnom množstve. Kvitli každý rok v období skúšok. Najprudší jed je z červeného oleandra.

Poklepal som Liho po pleci a pošepkal mu: „Nešírte takéto reči, skôr ako zverejnia výsledky pitvy. Klebety môžu zabíjať. Chápeš, čo chcem povedať?“

„Vieš, profesor, ja si myslím, že Liu Man nešla do toho strážidelného podkrovia len tak bezdôvodne. Nieкто ju tam zavolať. Kto to podľa teba mohol byť?“

Uprene sa na mňa zadíval jasnými očami. Srdce mi vyskočilo až do hrdla. Cúvol som.

„Takže ani ty mi neveríš?“

„Prepáč, ale všetci chalani hovoria, že...“

„Mlč!“

Utekol som. Pri pohľade na červené škvrny oleandrových kvetov uprostred zelených kríkov ma naplo na vrácanie.

Práve mi došlo, prečo sa Chuang Chaj mykol, keď som vyhlásil, že si pamätám každý strom, každé steblo trávy.

ŠTVRTÁ KAPITOLA

Piaty jún 1995. V noci

Býval som na treťom poschodí mužskej ubytovne, na samom konci chodby v izbe číslo devätnásť, ktorá priamo susedila s komorou zahádzanou všemožnými vecami. Moja snúbenica Ku Čchiu-ša prišla na návštevu iba dvakrát. Vyhlásila, že moja izba je horšia ako psia búda, a dožadovala sa, aby sme sa presťahovali do veľkého a pohodlného bytu.

O mesiac nás čakala svadba.

Obrad bol naplánovaný po skúškach, v čase, keď odídem z gymnázia a nastúpim do práce na odbore školstva. Po sobášny list sme si mali ísť devätnásteho júna, dva týždne po skúškach.

Zavolať som snúbenici, nepovedal som jej však, čo sa stalo, iba som jej jednoducho oznámil, že mi hrozia nejaké problémy, ale čoskoro sa všetko vyrieši.

Moje švajčiarske hodinky ukazovali desať doobeda. Budúci svokor ich kúpil v Hongkongu a daroval mi ich, čo v zborovni vyvolalo veľký rozruch. Najradšej by som ich nechal v kazete, aby som ten naleštený plášť neobšúchal, ale Čchiu-ša neoblomne trvala na tom, že ich mám nosiť každý deň.

Sedel som za písacím stolom a nebol som schopný sňať ich z ruky. Iba som tupo civel na ciferník, na ktorom sa odrážala moja unavená tvár. Odkedy ma pred troma rokmi vymenovali za profesora na mojom domovskom gymnáziu, žil som sám.

Zo stien sa odlupovala farba a na popraskanom strope boli plesnivé škvrny. Celé zariadenie izby tvorila rozheganá posteľ a predpotopný televízor z bazára, ale ja som si tú izbu, v ktorej som strávil študentské roky, obľúbil.

V tom čase v nej bolo šesť poschodových postelí. V roku tisícdeväťstoosemdesiatosem, v predvečer prijímacích skúšok na univerzitu, sa jeden kamarát v noci obesil. Keď sme sa zobudili, našli sme jeho telo hompálajúce sa na lane zavesenom na stropnom ventilátore. Nešťastnou náhodou som spal na hornej posteli a vo výške očí som mal jeho pupok, ktorý akoby sa na mňa uprene pozeral.

Výšetrovanie uzavreli s tým, že spáchal samovraždu, lebo nevládadal znášať tlak a strach, že na skúškach neuspeje. Túto verziu sme prijali s nevôľou a ešte niekoľko ďalších týždňov nás matali nočné mory. Po prijímačkách sa už nikto neodvážil vstúpiť ani do tej izby, ani do susedných. Povrávalo sa totiž, že v nich straší. Zašlo to tak ďaleko, že vedenie školy sa nakoniec rozhodlo viac ich nepoužívať.

O štyri roky ma prideliť na gymnázium Nanming. Bol som jediný učiteľ s diplomom z prestížnej Pekinskej univerzity. Nemal som kde bývať a škola mi nemala čo ponúknuť. Musel som sa uspokojiť so strašidelnou izbou.

O mesiac ma čakalo sťahovanie a rozlúčka s izbou, v ktorej som prežil šesť rokov života.

Mohol som sa považovať za dieťa šťasteny. Učil som totiž iba tri roky a už mi prideliť úradnícky byt, hoci profesori, ktorí vyučovali celý život, sa aj so svojimi deťmi a vnúčatami tiesnili v ošumelých činžiakoch. Pred dvoma mesiacmi mi odovzdali kľúče od bytu. Dve izby plus obývačka. Odbor školstva mi dal to najlepšie, čo mal. Nadriadení bývali o poschodie vyššie. Čchiu-šini rodičia nám pomohli s úpravou a so zariaďova-

ním. Práve dali doviezť nábytok a zahraničné elektrospotrebiče, za ktoré vysolili viac ako môj mesačný plat.

Jasné. Kopa ľudí mi určite závidela, žiarlili a nenávideli ma.

Nemohol som zaspať, no keďže som bol hore od skorého rána, zostal som ležať. Po chvíli niekto zaklopal na dvere. Zne-pokojene som otvoril. Bol to Chuang Chaj, inšpektor, ktorý ma predošlý deň vypočúval. Nakukol mi ponad plece a prešiel izbu pohľadom.

„Dobrý večer, profesor Šen, prehľadám ti izbu, ak dovoľíš.“

Ukázal mi povolenie na domovú prehliadku. Za inšpektorom stál zástupca riaditeľa Jen. Tváril sa súciteľne.

„Takže... Takže ma podozrievaš?“

Jen Li sa ozval: „Profesor Šen, všetci o tebe vieme, že si veľmi výrečný, ale dnes večer na vyučovaní si vyzeral skôr...“

Postavil som sa do dverí.

„To si ty, profesor Jen?“

„Prepáč, pustíš ma dnu?“

Chuang Chaj mi otázku položil takým neutrálnym tónom, z ktorého by sa bežný zločinec hádam aj posral.

„Ale áno. Nech sa páči, poďte ďalej. Nemám čo skrývať. Prečo by som sa mal báť?“

Ukázal som na náhrdelník zavesený na písacom stole.

„Dajte pozor, aby ste to nezničili.“

Chuang Chaj mi neprikázal opustiť izbu, ale hanbil som sa. Jeden policajt ma sledoval, aby som sa nepokúsil ujsť.

Kráčal som v mesačnom svite. Keď som sa otočil, videl som chlapcov vychádzajúcich z ubytovne. Boli presvedčení, že som vrah a polícia ma prišla zatknúť. Aj v oknách dievčenského internátu som zbadal mladé tváričky. Tá jej medzi nimi nebola.

Chuang Chaj vyšiel von. V ruke držal priehľadné plastové vrečko s umelohmotnou fľaštičkou vnútri. V tme som mu ne-

videl do tváre. Neprehovoril ani slovo. Obstúpili ma dvaja policajti a viedli ma ku vchodu do školy, kde čakalo ich služobné auto so zapnutým majákom.

„Poriadne zamknite dvere, inšpektor, v izbe mám niečo veľmi vzácne.“

Vo chvíli, keď ma zatkli, mi nič iné nenapadlo. Keď ma strkali do auta, zbadal som na ulici nejakého chlapa. V svetle pouličnej lampy mi do očí udrela jeho nápadná bledosť. Bol to Ming-sung Čang.

PIATA KAPITOLA

Prvú noc vo väzbe som nemohol oka zažmúriť.

Požiadaval som o povolenie zavolať snúbenici. Žiadosť zamietli. Chuang Chaj sa poznal s Čchiu-šiným otcom a sľúbil mi, že sa s ním skontaktuje. Ani nasledujúce ráno som však nedostal žiadne správy. V cele predbežného zadržania nebolo zrkadlo. Ani som sa na seba nemusel pozrieť, aby som vedel, že mám čierne kruhy pod očami. Ješť mi nechutilo, takže podnosu, na ktorom mi priniesli raňajky, som sa ani nedotkol.

Šiesty jún 1995. Prvý výsluch

Chuangovi Chajovi som nedal šancu prehovoriť. Vyhrkol som naňho otázku: „Čo ste našli v mojej izbe?“

„V skrini sme objavili tento plastový flakón. Bol prázdny, ale obsahoval stopy výťažku z oleandra. Laboratórne výsledky ukázali, že sú pomerne čerstvé.“

„A to znamená, že som ho použil, aby som otrávil Liu Man?“

„Zatiaľ si pre nás hlavný podozrivý, ale to ešte neznamená, že si naozaj vrah.“

Akékoľvek vysvetľovanie bolo zbytočné. Pre všetkých som bol vrah a udržiaval som s Liu Man nemorálny pomer. Vzhľadom na to, že som sa mal zanedlho ženiť, stala sa pre mňa ne-

pohodlnou a hrozilo, že mi po skúškach nedá pokoj. Dôvody, prečo som sa jej chcel zbaviť, by sme mali. Všade naokolo kvitol oleander. Bez problémov som mohol získať tekutinu a presvedčiť Man, aby za mnou prišla do podkrovia, kam sa v noci nikto neodvážil vojsť.

„Nikoho som nezabil!“

Mohol by som im prisahať na samo nebo. Iba som zbytočne strácal čas. Bol som hlupák.

„Veľmi pozorne som si preštudoval tvoj študentský spis z univerzity. Zistil som, že si chodil na prednášky z toxikológie. Nie je to u študenta činštiny zvláštne?“

„Zistil si si aj to, ako mi zomrela mama?“

„Pravdaže. Tvoj otec ju otrávil, keď si mal sedem rokov.“

Povedal to bez najmenšieho zaváhania. Upokojil som sa a odpovedal, akoby som diktoval do zápisu: „To je pravda. Otrávil ju. Otec jej každý deň pridával do liekov niekoľko kvapiek jedu. V deň, keď mama zomrela, mi nevypadla ani slza. Ušiel som z domu a jedného z policajtov som strašne pohrýzol do stehna. Dali jej spraviť pitvu a zistili príčinu smrti.“

„Včera večer som si ten prípad preštudoval. Tvoj otec naozaj dostal za vraždu trest smrti. Prepáč, ale ty si na univerzite študoval toxikológiu, pretože ti otrávil matku?“

„A prečo by som to inak robil? Mohol som hádam predpokladať, že jedného dňa budem chcieť zabiť nejakú Liu Man, a preto som sa pustil do štúdia spôsobov otravy?“

„Pozri sa, Šen Ming, po škole kolujú reči, podľa ktorých si mal k Liu Man citový vzťah. Zakladajú sa na pravde?“

„To je úplne absurdné! Často sa ma na všeličo vypytovala a občas z nej liezli čudné reči, ale som si vedomý, že vyučujúci si musia od študentov udržiavať odstup, hlavne ak ide o pekné dievčatá ako ona. Vždy som bol veľmi obozretný.“

„U študentiek si určite mal veľký úspech.“

Sklonil som hlavu a skôr ako som odpovedal, na chvíľu som sa odmlčal. Nikdy som zo seba nemal dojem, že som nejaký lámač ženských srdiec. Nanajvýš som pripúšťal, že nie som na zahodenie. Z času na čas som začul, že vyžarujem pocit sily a som predurčený stať sa hrdinom. No keď som sa nad tým zamyslel, nebol som si istý, či by sa dnešné dievčatá zamilovávali do muža ako ja.

„Neviem. Mám príjemnú povahu. Veľa toho nenarozprávam a vo voľnom čase píšem básne v klasickej čínštine. Možno to je dôvod, prečo ma osemnásťročné dievčatá obdivujú, ale ty vieš, že v tom veku sa všetko veľmi rýchlo mení.“

Prečo som nedržal jazyk za zubami? Nenaznačil som práve, že Liu Man sa do mňa zalúbila?

Sekretárka zapisovala moju výpoveď. Chuang Chaj prikývol.

„Výborne. Ale zmeňme tému. Povedz mi niečo o svojej minulosti.“

„O svojej minulosti?“

„Začnime gymnáziom. Včera sme ho krátko spomenuli. Dupočul som sa, že prijatie na Pekinskú univerzitu si mal isté.“

„To je svätá pravda. Sníval som, že ma na ňu prijmú, ale nebol som si istý, či spravím prijímačky. Lenže mesiac pred pohovormi, teda približne pred siedmimi rokmi, došlo pri gymnáziu k dôležitej udalosti. V tom čase bolo na ulici Nanming iba krovie, nejaká tovareň, zopár nelegálne postavených budov a chatrče, čo si zbúchali prisťahovaní robotníci. Z neznámeho dôvodu tam vypukol obrovský požiar. Kým ostatní chalani vyliezli na múr, aby si to divadlo pozreli, prebehol som cez ulicu a pomáhal zachraňovať ľudí. Mal som šťastie a vyviazol som bez jediného škrabanca. V meste ma začali považovať za hrdinu, a keďže som bol členom strany, miestna televízia a noviny so mnou urobili rozhovor. Nechýbalo veľa a bol by som sa objavil aj v informačnej brožúre štátnej televízie.“

„Takže vďaka tomu si sa dostal na Pekinskú univerzitu?“

„Veríš v osud, inšpektor Chuang?“

„Nie.“

„Ani ja. Na univerzite som na sebe tvrdo pracoval, naplno som sa venoval štúdiu. Vždy som mal vynikajúce známky, ale po skončení školy som sa stretol s nespravodlivosťou. Spolužiaci, ktorí dosiahli oveľa horšie študijné výsledky ako ja, dostali miesta vo vládných inštitúciách a mňa pridělili na moje materské gymnázium ako učiteľa čínštiny.“

Chuang Chaj mi ponad hlavu vyfúkol oblak dymu.

„Ale nepochodil si až tak zle. Počul som predsa, že sa budeš čoskoro ženiť. Povieš mi niečo o svojej snúbenici?“

„Keď som sa pred dvoma rokmi vracal autobusom do školy, zbadal som, ako jej vreckový zlodej berie peňaženku. Nikto sa ani nepohol. Sprievodca otvoril dvere. Zlodej vystúpil. Vyskočil som za ním, schmatol som ho a pritlačil k zemi. Potom som ho zavliekol na komisariát. Tak som sa zoznámil s Ku Čchiu-šou. Z vďačnosti ma niekoľkokrát pozvala do reštaurácie. Pracovala vo vydavateľstve náučných kníh a mala na starosti učebnice pre gymnáziá. Vďaka tomu sme mali veľa spoločných tém. Čoskoro sme začali randiť.“

„Predtým si nemal žiadne vzťahy?“

„Nie. Je to moja prvá frajerka. Poznali sme sa šesť mesiacov, keď som sa dozvedel, že jej otec, bývalý vysoký predstaviteľ odboru školstva, je rektorom univerzity. Čchiu-šina mama zomrela, keď bola ešte malá. Otec ju celý život rozmaznával. Ľudia zvyčajne takých, ako som ja, sirota od detstva, veľmi nemusia. Ale jej otcovi, ktorý je takisto absolvent Pekinskej univerzity, som sa zapáčil. Keď bola jeho sekretárka na materskej dovolenke, zavolať ma, aby som ju počas letných prázdnin zastupoval. Drel som, takže si svoju voľbu nevedel vynachváliť. Vrcholne spokojné bolo nielen vedenie školy, ale aj profesori.“

Vzápätí som zmĺkol. Prečo vlastne môjmu budúcu svokrovi na mne tak veľmi záležalo? Na malej rybe zo stoky, ktorá sa mala stať žralokom. Rektor Ku mal jedínú dcéru, a keďže nechcel riskovať, že po odchode do penzie pôjde na staré kolená po žobraní, pri výbere zaťa dal pred synáčikom nejakého papaláša prednosť odvážnemu chlapcovi bez stykov, ktorého si vychová a ktorý mu bude vždy verný.

„Dopočul som sa, že v marci ste sa zasnúbili,“ prerušil mlčanie Chuang Chaj.

Ak mám byť úprimný, nikdy by som sa neodvážil snívať, že zažijem také veľkolepé zásnuby. Prišli ľudia z vedenia univerzity, vedúci pracovníci z odboru školstva, televízne osobnosti a tajomník Asociácie spisovateľov. Všetci mi srdečne gratulovali. Môj nastávajúci svokor trval na tom, aby som sa pridal k jeho spoločnosti a nadviazal známosti, ktoré mi neskôr uľahčia život, a ak to bude nutné, dostanú ma z pazúrov polície.“

Nestrácal som čas rozprávaním o zásnubách a radšej som odkryl svoje karty.

„Vedenie gymnázia dostalo pred mesiacom oficiálny oznam, že po skúškach odídem zo svojho učiteľského miesta, pretože ma preradili na odbor školstva. Mimochodom, aktuálne som v škole tajomníkom výboru Ligy mládeže. Snúbenica mi posunula informáciu, že jej otec dozrie na to, aby som sa o dva roky mohol uchádzať o vymenovanie za tajomníka mestského výboru ligy. Všetci o tom už vedia.“

Chuang Chaj zadusil ohorok z cigarety a poklopal po stole.

„To určite vyvolalo vlnu žiarlivosti. To si mi tým chcel povedať?“

„Čítal si *Grófa Monte Christo*, inšpektor Chuang?“

„Nemám čas čítať romány, ale viem, kam tým mieriš. Tak mi teda vysvetli, kto ti môže až tak závidieť, že ťa chce potopiť. Musím sa priznať, že po tom, čo som si od teba vypočul,

tiež začínam žiarliť. Vyše desať rokov som si mohol ruky-nohy dolámať, aby som priškripol neviemkoľkých vrahov. Svedčia o tom moje jazvy, no zatiaľ mi nikto nepridelil za odmenu byt, kým ty si bleskovo dostal všetko, po čom človek môže túžiť. Ako by som ti nezávidel?“

„Chápem, ale toto prekračuje hranice žiarlivosti. Čo za človeka sa uchýli k vražde, aby dosiahol svoj cieľ? Máš pri sebe pero a papier?“

Chuang Chaj ma nespustil z očí, iba mi prisunul list papiera a pero. Najúhladnejšie, ako som vedel, som naň napísal dve slová: Jen Li.

ŠIESTA KAPITOLA

Jen Li bol zástupca riaditeľa gymnázia.

Prečo chcel, aby ma považovali za zločinca? Nebol som si tým vôbec istý, ale vedel som, že s tým chlapom niečo nie je v poriadku. Mnohí o mne roznášali klebety, ale on, hoci tak nevyzeral, mi vrazil nôž do chrbta.

Všetci zástupcovia sú konzervatívni a tvrdohlaví. Jen Li pôsobil dojmom, že nikdy neporušuje predpisy. Mimochodom, ako naznačuje aj jeho meno, vždy bol vážny. Blížil sa k štyridsiatke, bol rozvedený a ich syna prisúdili do matkinej starostlivosti.

Jedného neskorého večera som opravoval písomky. Otvoril som okno, aby som sa pozrel na hviezdy. Na streche administratívnej budovy som zbadal človeka. Zľakol som sa, že to je nejaký žiak. Vyliezol som na strechu a zistil som, že to je zástupca s fotoaparátom. Objektív mal nasmerovaný na dievčenský internát. Neodvážil som sa ani pípnuť, bol predsa môj nadriadený. Potichu ako myška som sa vrátil do izby. Od toho dňa som ho sledoval. Okná spŕch boli veľmi vysoko a stromy zakrývali pohľad zvonka, ale zástupca mal všetky kľúče a ľahko sa mohol dostať na strechu. Raz v noci, keď som ho špehoval, videl som, ako do spŕch vošla Liu Man s dvoma spolužiačkami. Viac mi nebolo treba! Vyliezol som za ním na strechu, prinútil ho zísť dolu a bez jediného slova som mu uštedril poriadny výprask. Namiesto toho, aby sa bránil, padol na kolenná, prisahal, že sa to už nikdy nezopakuje, prosíkal, aby som o tom nikomu nepovedal. Dokonca mi sľuboval, že urobí všet-

ko, o čo ho požiadam. Na druhý deň dal vymeniť na sprchách dievčenskej ubytovne obyčajné sklo za mliečne. Dodržal som slovo a nechal si to tajomstvo pre seba.

Choval som si hada na prsiach.

Keď som už vedel, že pôjdem pracovať na odbor školstva, mal som úmysle všetko poriadne preveriť a dosiahnuť jeho vylúčenie z gymnázia.

Liu Man sa mi tri dni pred smrťou zdôverila, že ho v noci cestou na záchod videla chodiť po chodbách dievčenskej ubytovne napriek tomu, že predpisy striktne zakazovali vstup všetkým mužom, žiakom aj učiteľom. Zavolala naňho a dožadovала sa, aby jej vysvetlil, čo tam robí. Veľmi podráždene jej odpovedal, že si robí svoju prácu, a vyhrážal sa jej trestom, ak to pred niekým spomenie. Ostatné dievčatá sa ho báli, ale vedel, že Liu Man je z iného cesty a musí sa jej čo najskôr zbaviť.

Preto Man v knižnici otrávil, aby nemohla hovoriť, a o deň neskôr sa prešmykol do mojej izby a nechal tam fľaštičku aj so zvyškom obsahu. Tak zabil dve muchy jednou ranou.

Chuang Chaj si moju teóriu vypočul, no napriek tomu sa rozhodol, že ma ponechá vo väzbe.

A tak som sa ja, učiteľ na gymnáziu, ocitol uväznený v maličkých cele s vrahmi a násilníkmi. Bili ma, odkedy som prišiel. Moje pokusy brániť sa len vyprovokovali ďalšie kopance a silnejšie údery. Chuang Chaj si pri ďalšom výsluchu všimol moje podliatiny a požiadal dozorcú, aby ma preložil do inej cely. Tentoraz som sa dostal k oveľa menej nebezpečným zlodejom a priekupníkom.

Po celý čas, čo som trčal vo vyšetrovacej väzbe, ma snúbennica ani raz nenavštívila a neukázal sa ani môj budúci svokor, ktorý mi jediný mohol pomôcť.

Inšpektor mi potvrdil, že sa s Čchiu-šou spojil, ale odmietol mi povedať, ako zareagovala, a z jeho kamennej tváre som

nič nevyčítal. Prepadla ma hrozná predtucha, zamrazilo ma až do špiku kostí, hoci v cele bolo horúco ako v pekle.

Bol to trest zhora za to, čo som spáchal minulé leto?

V piatok šestnásteho júna ma Chuang Chaj prepustil. Vyhlásil, že vyšetrovanie ho neprivedlo k odhaleniu, ktoré by mu umožnilo predložiť dôkaz o mojej vine. Na mieste činu sa nenašli moje odtlačky ani vlasy a výsledky pitvy ma takisto zbavili obvinenia. Polícia sa prikláňala k hypotéze o sprisahaní. Najradšej by som sa mu hodil okolo krku. Ten istý človek, ktorý ma zatkol, sa stal mojím záchrancom.

Prevzal som si veci a pripol si na zápästie hodinky, ktoré mi daroval Čchiu-šin otec. Vrátili mi aj peniaze a kľúče. Pri pohľade do zrkadla som si rukou prešiel po takmer dohola ostrihanej hlave. Mal som kruhy pod očami a na sluchách sa mi objavili prvé šediny. Nevyzeral som ako dvadsaťpäťročný mladý muž, ale ako mŕtvola, ktorú mohli rovno vyniesť na nosidlách.

Tie dva dni vo väzbe boli najdlhšie v mojom živote.

Po prepustení som minul všetky peniaze. Mal som akurát na novú košeľu. Zašiel som do verejných mestských kúpeľov, aby som zo seba zmyl všetku špinu. Drhol som sa tak silno, že som si takmer zodral kožu. Konečne som bol v stave ísť za snúbenicou. Ešte šťastie, že som nestratil mesačný lístok na autobus.

Recepčná vo vydavateľstve mi oznámila, že Ku Čchiu-ša je na schôdzi. Pre prípad, že prídem, mi však nechala odkaz: mám sa vrátiť domov a tam na ňu počkať.

Domov?

O polhodinu som zastal pred dverami bytu, ktorý sme si dali zrekonštruovať. Nachádzal sa na trinástom poschodí obytného domu v pokojnej mestskej štvrti. Dva mesiace som tam každý víkend chodil a dozeral na postup prác. Nedarilo

sa mi zasunúť kľúč do zámku. Zabúchal som na dvere, žiadna odpoveď. Objavila sa stará suseda a povedala mi, že v predošlý deň prišli robotníci a vymenili zámok. Zúrivo som kopol do dverí. Čupol som si a ohmatal hlbokú stopu, ktorú v nich zanechala moja noha. Sú to predsa moje dvere. O čo tu ide? Prsty na nohách ma pálili. Krivkajúc som zamieril k výťahu.

Letná teplota sa šplhala nad tridsiatku. Napriek zápachu som v autobuse zadriemal. Budovy týčiace sa na oboch stranách cesty nahradili roztrúsené stavby a neskôr do dialky sa rozprestierajúce pozemky, uprostred ktorých vypúšťali biely dym komíny železiarne. Autobus zastal na ulici Nanming. Medzi dvoma dlhými múrmi visela nad vchodom medená tabuľa a na nej bol vyrytý názov školy. Gymnázium Nanming.

Bol piatok. Deň, keď študenti odchádzali domov. Aj oni, aj profesori sa začudovali, že ma vidia, ale neodvážili sa mi prihovoriť. Dokonca aj Ma Li so spolužiakmi odvrátili pohľad, len aby sa mi nemuseli pozrieť do očí, a všetci sa odo mňa vzdialili ako vlny pri odlive. Bol som ako opustený ostrov.

Z ničoho nič sa mi za chrbtom ozval zlovestný hlas: „Pod so mnou k riaditeľovi, profesor Šen!“

Otočil som sa. Predo mnou stál Jen Li. Ako mohlo byť to individuum stále tam? Dávno mal sedieť za mrežami!

Mlčky som ho nasledoval.

Uprostred schodiska potichu zašepkal: „Pred niekoľkými dňami za mnou prišiel policajný inšpektor Chuang Chaj. Jasné, že si mu všetko vytáral.“

Nemalo zmysel čokoľvek hovoriť. Mohol som si domyslieť, čo bude nasledovať: „Máš dôkazy? Odfotil si ma? Už som to oznámil riaditeľovi. Kto by uveril človeku podozrivému z vraždy?“

Bez slova som vošiel do kancelárie. Mŕtvolne bledý riaditeľ si utieral pot, čo mu cícerkom stekal po čele. To on mi pred

siedmimi rokmi odovzdal diplom na znak vďaky za zásah pri požari a prihovoriť sa za moje prijatie na Pekinskú univerzitu. A znova to bol on, kto pred tromi rokmi srdečne privítal môj návrat a prideliť mi izbu. Pred mesiacom mi oznámil, že sa chystá na návštevu k môjmu budúcemu svokrovi.

„Som veľmi rád, že ťa prepustili, profesor Šen. Napriek tomu ti musím oznámiť, že sme prijali vážne rozhodnutie. Z dôvodu tvojho nemorálneho správania, ktoré je v rozpore s etikou učiteľov nášho ľudu, a v záujme ochrany dobrého mena našej školy ťa počnúc dnešným dňom odvolávame z pozície učiteľa.“

Hodnú chvíľu som stál ako omráčený. Až keď som si naplno uvedomil zmysel jeho slov, konečne som pokojne vyriekol jediné slovo: „Ďakujem.“

Riaditeľa moja reakcia zaskočila. Pozrel sa na zástupcu, potriasol hlavou a povedal: „Je mi to ľúto, ale musím ti oznámiť, že naši nadriadení sa z rovnakých dôvodov rozhodli vylúčiť ťa zo strany.“

„Rozumiem. Napriek tomu trvám na svojej nevine. Nikoho som nezabil. Mimochodom, polícia mi verí. Tak prečo to všetko?“

„Profesor...“ Vzápätí si spomenul, že už ním nie som, a opravil sa: „Milý Šen, máš iba dvadsaťpäť rokov a pred sebou ešte dlhú cestu. Nedaj sa znechutiť. Všetci sme sa stretli aj s neúspechmi. Pre človeka ako ty, s diplomom z prestížnej univerzity, nebude žiadny problém nájsť si iné zamestnanie, možno dokonca lepšie ako toto.“

„Kto rozhodol o mojom prepustení zo školy a vylúčení zo strany?“

„Len si nemysli, že som to bol ja. Tvoje prepustenie navrhoval riaditeľ odboru školstva a výbor strany jednohlasne schválil tvoje vylúčenie.“

„Keď som sa minulý mesiac rozprával s riaditeľom odboru školstva, ubezpečil ma o svojej podpore.“

Riaditeľ sa mi obrátil chrbtom a povzdychol si: „Všetko sa mení.“

Vyhodili ma. Nechcel som sa ponížiť a prosiť ho.

Zástupca vyšiel so mnou z kancelárie. Na schodisku mi znova potichu oznámil: „Vlastne by som ti mal povedať, profesor Šen, že v pondelok večer musíš opustiť aj svoju izbu, pretože ju v utorok ráno prerobíme na stolnotenisovú herňu. Takže sa začni baliť. Ak budeš potrebovať pomoc, môžeš sa na mňa obrátiť.“

Nasledujúcich tridsať sekúnd mi neovládateľne trhlo plecami. A keď som sa konečne zvrtol a chcel mu jednu vraziť, ten sviniar sa vyparil.

Vo večernom vánku sa vznášala vôňa oleandrov. Dlho som nehybne stál ako kôl v plote. Bufet bol zatvorený. Aj tak som nebol hladný.

Vošiel som do svojej izby. Všetko bolo poprehadzované. Knihy som mal rozhádzané po zemi a úlohy mojich žiakov zmizli. Nebol som už ich učiteľom. Nutne som musel nájsť jedinou vec, na ktorej mi záležalo. Kľakol som si a horúčkovo prehľadal celú izbu. Nakoniec som náhrdelník objavil v kúte v kope odpadkov. Zovrel som ho v dlani. Starostlivo som ho vyumýval a dvakrát ho pobozkal.

Konečne som upratal a vrátil izbu do pôvodného stavu. Snúbenici som radšej nevolal. Bolo lepšie nechať Čchiu-šu a jej otca pokojne spať.

Zhasol som a ľahol som si. O tri dni to už nebude moja posteľ.

Napadla mi jedna otázka: Kto bude spávať na krásnom matraci Simmons vo veľkej posteli v mojom novom byte?

SIEDMA KAPITOLA

Nasledujúci deň, sedemnásty jún 1995, skoro ráno

Prezliekol som sa a nastúpil do autobusu, smer centrum. Musel som k nim doraziť, skôr ako odídu.

Určite to bolo smiešne, ale spomenul som si, čo som cítil pri prvej návšteve u dievčiny, ktorá mi v tom čase bola iba kamarátkou. Bol som vzrušený a úplne nemožný. Priniesol som všelijaké darčeky, ktoré dávno vyšli z módy. Čchiu-ša ma vysmiala, ale jej otec bol dobrosrdečný. Bol rektor univerzity a mohol sa so mnou porozprávať o problémoch vzdelávania. Našťastie som sa pripravil a predstrel mu svoje originálne myšlienky.

O deviatej som stál pred domom, v ktorom bývali Kuovci. Upravil som sa a chvejúcou sa rukou som stlačil zvonček.

Hodnú chvíľu som vyčkával. Nijaká odpoveď. Zabehol som za strážnikom a spýtal sa na nich. Povedal mi, že otec s dcérou v predošlý deň spoločne odcestovali autom na prázdniny do provincie Jün-nan.

Pozrel som sa na oblohu. Oslepili ma slnečné lúče a mal som pocit, akoby sa obraz mojej snúbenice roztápal v ich žiare. Vo chvíli, keď som ju tak veľmi chcel vidieť, mi z ničoho nič napadlo, že ma opustila tak ako ostatní.

Krátko pred poludním som prišiel k dverám na piatom poschodí. Zazvonil som.

„Kto je tam?“

Otvorila mi žena vyzerajúca na štyridsať s naberačkou v ruke. Pri pohľade na mňa sa zatvárila prekvapene, akoby nečakala návštevu.

„Je doma prokurátor Šen Jüan-čchao?“

Poznal som ju, ale ona vyzerala, že ma nespoznala.

Skôr ako mi stihla odpovedať, objavil sa pri nás asi päťdesiatročný muž. Ustarostene povedal: „Viem, prečo si prišiel.“

Vtiahol ma dnu a prikázal žene, aby sa vrátila do kuchyne. Usadil ma na diván a zatvoril dvere na obývačke.

„Vie, kto som?“ spýtal som sa.

„Áno, ale sedem rokov ťa nevidela.“

Nalial mi šálku čaju s poznámkou: „Nevyzeráš dobre.“

„Vieš, čo sa stalo?“

„Ming, tuší o našom probléme niekto okrem nás?“

Povedal to tak vážne, že som sa musel uškrnúť. Bola to asi jediná vec, ktorá ho zaujímala.

„Nikdy som o tom pred nikým ani nemukol. Lenže minulý mesiac sa, neviem prečo, začali trúsiť nejaké reči.“

„Je jasné, že niekto ti chce ublížiť.“

„Dokonca mi ide po krku.“

Prešiel sa po obývačke.

„Vie o tajomstve ešte niekto iný?“

„Nikto okrem starej mamy a troch osôb, ktoré sú v tomto byte.“

„Moju ženu nepodozrievaj. Ona to nikdy nevyzradí.“

„Preto som sem neprišiel.“

Keďže som nevedel nájsť slová, ktorými by som svoju prosbu vyslovil zaobalenejšie, rovno som vyhrkol: „Pomôžeš mi?“

„Mám ti pomôcť zbaviť sa podozrenia?“

„Policajti ma pustili. Vedia, že som obeť. Niekto to na mňa naračil. Ostatní to, bohužiaľ, netušia.“

„Mám veľké obavy. Čo by som mohol urobiť, keby polícia posunula prípad najvyššiemu ľudovému prokurátorovi?“

Podobal sa kladným filmovým hrdinom z osemdesiatych rokov. Snažil sa ma odbiť.

„A ak zomriem?“ nadhodil som.

Na niekoľko sekúnd sa odmlčal. Mračil sa.

„Chceš mi povedať ešte niečo?“

Dopodrobna som mu porozprával, čo sa udialo v priebehu niekoľkých posledných hodín, ako ma vyhodili z práce a vyľúčili zo strany, čo urobila moja snúbenica s otcom, aby sa mi vyhli. Stíchol som, až keď som nebol schopný hovoriť o tom, čo ma čaká. Sklonil som hlavu, vypil zvyšok čaju v šálke a dlho prežúval čajové lístky, kým som ich prehltol.

Jüan-čchao ma pokojne vypočul, potom mi vzal šálku z rúk a spýtal sa: „Čo si porábal v poslednom čase?“

„Nič zvláštne. Chystal som sa na svadbu, vylepšoval si byt a pomáhal žiakom s prípravou na skúšky.“

„Bol si jej neverný? Akokoľvek...“ Poklepkal ma po pleci a dodal: „Máš dvadsaťpäť rokov. Určite chápeš, kam tým mierim.“

„Ja...“

Nedokázal som sa mu pozrieť priamo do očí.

„Nepovedal si mi všetko.“

„Prepáč, prosím. Mrzí ma to, ale nemôžem o tom hovoriť. Mimochodom, to nie je problém, ktorý by mi teraz nedal spať.“

„Všetko so všetkým súvisí. Dôveruj skúsenému prokurátorovi. Mal som do činenia s obrovským počtom zločincov. Dokonale poznám ich motívy a spôsoby, akým uvažujú.“

„Nenaliehaj. Nie som vrah. Som obeť.“

„Si príliš mladý! Nemám najmenšiu šancu zachrániť ti život, ak nepoznám všetky podrobnosti prípadu.“

Rozopol som si golier a otočil sa k oknu. Slnko svietilo na zvláštnu rastlinu menom klívia. Potriasol som hlavou.

„Nie. Nemôžem o tom hovoriť.“

„Škoda!“

Prešiel mi za chrbát a zašepkal: „Si ako ja, keď som bol chlapčisko v tvojom veku. Si hladný? Pozývam ťa na obed.“

Nepočkal na moju odpoveď a odišiel do kuchyne dať svojej žene inštrukcie. Bolo poludnie. Čo som mal robiť? Čakal som, kým mi naložia. Bolo to prvý raz, čo som u nich obedoval.

Pred niekoľkými týždňami sa začali na gymnáziu Nanming šíriť klebety.

Po prvé, Liu Man, najkrajšie dievča v poslednom ročníku školy, ktorému som bol triedny učiteľ, má vraj so mnou milenecký pomer. Vyzeralo to, akoby sme hrali podľa scenára taiwanského filmu *Za oknom*, natočeného podľa slávneho románu spisovateľky Čchiung Jao. Najodvážnejšia verzia šuš-kandy dokonca tvrdila, že Man si zadovážila ospravedlnenku od lekára a tvrdila, že bola chorá, zatiaľ čo išla na potrat.

Podľa druhej klebety som pochádzal z horších sociálnych pomerov, ako som mal uvedené v potvrdení o trvalom pobyte. Muž, ktorého zastrelili, keď som mal sedem rokov, vraj nebol môj biologický otec a moja biologická matka bola slobodná mamička, ktorá ma v hanbe priviedla na svet.

Táto klebeta sa zakladala na pravde. Naozaj som bol bastard. Môj skutočný otec bol muž, ktorý sedel oproti mne. Prokurátor Šen Jüan-čchao.

Napriek tomu som ho za otca nikdy neuznal a on sa ku mne nikdy neprihlásil ako k synovi.

Jeho žena o tom dávno vedela. Určite si domyslela, kto som, ale vždy sa ku mne správala priateľsky. Dokonca mi podchvíľou pridávala do misky. Pravdupovediac, bolo to od môjho zatknutia prvé poriadne jedlo.

Jüan-čchao ma po obede odprevadil až na ulicu. Stále som nevedel, čo mu mám povedať. Keď sme sa lúčili, jemne ma objal. Prvýkrát po vyše desiatich rokoch.

Bola jedna hodina popoludní. Pred nemilosrdným slnkom nás chránili tieň oleandrov.

„Dávaj na seba dobrý pozor, synak,“ vyslovil s rozochvenými perami.

Oslovil ma synak. Ja som ho však nevolal otcom. Placho som prikývol a bez slova som sa pobral preč.

Už nikdy sme sa nemali stretnúť.

O dve hodiny som vošiel do budovy gymnázia. Vrátnička na mňa zakričala: „Profesor Šen, volali z nemocnice. Máš ihneď prísť.“

ÔSMA KAPITOLA

Moja stará mama zomierala.

Bol som na urgentnom príjme v nemocnici vo štvrti Čapej. Zápach alkoholu sa miešal s pachom dezinfekčných prostriedkov a aj v skúpom svetle bolo vidieť škvrny na stenách. Na nosidlách ležal v agónii akýsi starec, úplne sám, jediným jeho spoločníkom bola infúzia, ktorú mal zapichnutú do žily. Keby zomrel, sestričky by zavolali lekára, ktorý má práve službu, a on by ho po zbežnej prehliadke znechutene poslal do márnice. Práve priviedli krásnu mladú ženu, ktorá by pokojne mohla byť študentka. Dlhé vlasy čierne ako žúzoľ jej ešte voňali od šampónu a viseli z vozíka, ktorý ťahal asi päťdesiatročný manželský pár. Muž so ženou plakali a vykrikovali, že zjedla celé balenie liekov na spanie. Jeden z lekárov sa pustil do výplachu žalúdka. Matka dookola omieľala, že má v bruchu dieťa, a nadávala na jeho otca. Mladej žene sa nedarilo vyvrátiť piluly. Lekár bezmocne rozhodil ruky. Vo chvíli, keď sa muž so ženou hodili pred lekárom na kolená a chceli žobroniť, aby ju zachránil, vtrhla dnu skupina ľudí. Priniesli zakrvaveného mladíka. Mal okuliare na očiach a nôž v hrudi. Bol bledý ako smrťka. Nevyzeral ako gauner. Jedna žena sa nad neho sklonila a jačala:

„Je to ešte dieťa! Je to dieťa!“

Lekár, ktorý sa ho niekoľko minút snažil oživiť, nakoniec vyhlásil: „Pripravte pohreb!“

„Je to ešte dieťa!“

Práve vychádzalo slnko. Mal som dvadsaťpäť rokov. Stál som pri posteli a hladil starú mamu po bielych vlasoch, až kým sa sínusoida na monitore nezmenila na rovnú čiaru. Lekár podišiel bližšie a gestom mlčky naznačil, že zomrela.

Bolo osemnásteho júna tisícdeväťstodeväťdesiatpäť, štyri hodiny a štyridsaťštyri minút. Stará mama opustila tento svet vo veku šesťdesiatšesť rokov.

Ostal som úplne pokojný. Nevypustil som ani slzu. Hneď som sa pustil do zariaďovania všetkého, čo malo nasledovať. Skôr ako svitol biely deň, nasadol som do pohrebného auta. Nebál som sa odprevadiť starú mamu do márnice. Nemal som iných príbuzných a nehrozilo, že by sa niekto iný zaujímal o upratovačku. Iba ľudia, u ktorých pracovala, poslali bielu obálku, v ktorej bolo dvesto jüanov. Moja snúbenica sa s ňou nikdy nestretla. Kar som nezorganizoval. Bol som jediný človek, ktorý sa s ňou naposledy rozlúči. Mala ma zo všetkých najradšej, o tom som nepochyboval.

Podpísal som nespočetné množstvo dokumentov a potom sa už len díval, ako drobné telo starej mamy mieri do pece, v ktorej sa za necelé dve hodiny premení na popol. Koniec všetkým nádejam.

Nabral som do dlaní ešte teplý popol a nasypal ho do urny, ktorú som objímal a pritískal si ju na prsia. Na miesto v urnovom háji som nemal dosť peňazí. Nechcelo sa mi utierať popol, ktorý sa mi zachytil na rukách. Na rameno som si navliekol smútočnú pásku a pripol k nej kúsok červenej látky na znak, že som vnuk zomrelej. Keď bolo po všetkom, nasadol som na autobus idúci ku gymnáziu Nanming.

Zvečeralo sa a bol som vyšťavený. Keď som otvoril dvere, zistil som, že v izbe niekto je. Schmatol som rúčku metly, ktorá tam stála. Chcel som ju použiť ako obušok a roztrieskať ňou votrelcovi hlavu. Vtom sa otočil a zvrieskol:

„Hej! To som ja!“

Vystrašený Jen Li cúval, mávajúc mi pred nosom veľkým zväzkom kľúčov.

„Neboj sa! Mám službu. Prišiel som skontrolovať, či niekto nelašoval v tvojej izbe.“

Keď som pustil palicu na zem, všimol si smútočnú pásku.

„Profesor Šen, nevedel som, že ti zomrel príbuzný. Prepáč, prosím.“

Stál som pri dverách a uprene sa naňho díval. Keby pohľad vraždil...

Nezdalo sa, že by mal naponáhlo.

„Stále si sa nepobalil, profesor Šen,“ nedal pokoja.

„Pozajtra prídu robotníci postaviť pingpongový stôl. Zajtra večer musíš izbu vyprázdniť.“

Medzičasom podišiel k písaciemu stolu a obchytkával perlový náhrdelník, ktorý na ňom ležal.

„Nedotýkaj sa ho!“

Vošla do mňa zlosť. Priskočil som k nemu a schmatol ho za ruku. Nikdy by som si nepomyslel, že sa bude brániť. Mal štyridsaťštyri rokov a bol odo mňa vyšší. Vo chvíli, keď sme sa zvalili na zem, počul som, ako sa náhrdelník roztrhol a perly sa rozkotúľali po dlážke.

Myslel som iba na jedno: musím ich pozbierať. Trvalo mi to pol hodiny. Krútila sa mi hlava a nohy som mal ako z olova. Pokúsil som sa perly znova navliecť, ale nerovnaké, ručne prevrútané dierky mi to poriadne sťažovali. Darmo som sa zaťal, pomaly svitalo a ja som s tým stále nebol hotový. Našiel som látkové vrecúško, vložil doň perly a stískajúc ho v ruke som sa ako v bezvedomí zvalil na posteľ.

Zajtra večer. Čakal som na zajtrajší večer.

DEVIATA KAPITOLA

Prečo sa človek rozhodne zabiť?

Po prvé, v sebaobrane. Po druhé, z túžby zmocniť sa cudzieho majetku. Po tretie, keď sa chce zbaviť soka v láske. Po štvrté, z pomsty. Po piate, v snahe poslúchnuť príkaz nadriadeného. Po šieste, keď sa chce dostať k peniazom. Po siedme, bezdôvodne.

Aký som mal dôvod?

Tá otázka bola predmetom debaty v Spolku mŕtvych básnikov. Chcel som, aby mi tie slová vyryli na náhrobok.

Devätnásty jún 1995. Pondelok ráno.

Ešte som bol nažive

Slnko mi svietilo na posteľ. Keď som sa zobudil, oslepilo ma. Práve bežala tretia vyučovací hodina. Prvýkrát som zaspal na vyučovanie, ale veď som už aj tak nesmel učiť.

Vyliezol som na taburet a z praskliny v stropě vytiahol vojenskú dýku, ktorú som si tam schoval. Polícia ju našťastie nenašla. Pred dvoma rokmi mi ju daroval Lu Čung-jüe. Bol môj najlepší priateľ z gymnaziálnych čias, býval so mnou v izbe. Jeho otec pracoval v nejakej okresnej vládnej organizácii, takže mal možnosť dostať sa k všetkým veciam: k alkoholu a cigaretám z dovozu, k vojenským topánkam alebo pašovaným hodinkám.

Tvár sa mi odrážala v ostrej čepeli dýky. Videl som sa v nej ako v krivom zrkadle a vyzeral som tak strašne, že som sa takmer nespoznal.

Dýku som si pripevnil na vnútornú stranu nohavíc.

Na raňajky v bufete bolo príliš neskoro. Rozhodol som sa, že sa prejdem po škole. Keď som šiel okolo svojej bývalej triedy, profesor matematiky ma zbadal a kývol na mňa hlavou. Niekoľkým žiakom to neušlo a pozreli sa mojim smerom. Vzápätí ich nasledoval aj zvyšok triedy. Zabudli na vyučovanie a civeli na mňa ako na prízrak.

S matematikárom sme obaja študovali na najlepších univerzitách. Čang Ming-sung mal diplom z Univerzity Čching-chua. Bol odo mňa o sedem rokov starší a na gymnáziu ma učil matematiku. Nemal ešte ani tridsať rokov, keď mu udelili titul elitného profesora. Vzhľadom na to, aká bola matematika dôležitá, a na to, že jeho žiaci dosahovali na skúškach vynikajúce výsledky, mnohí rodičia sa rok čo rok usilovali zapísať k nemu svoje dieťa na doučovanie.

Stál som rovno ako svieca a chladne sa díval na žiakov v triede, ktorým som ešte pred dvoma týždňami bol triedny učiteľ. A zároveň som bol aj poradcom Literárneho spolku na gymnáziu Nanming. V okienku som videl odraz svojej vyziabnutej, pochmúrnej tváre. Vyzeral som ako prízrak z nočnej mory. Môj obľúbený žiak Ma Li sa radšej odvrátil a snažil sa zakryť smútok. O mesiac bude po skúškach, všetci sa rozprchnu, ale pri rozlúčke mali za týchto okolností slzy na krajíčku.

Nezvládol som to a rozplakal som sa. Čang Ming-sung vyšiel na chodbu a utrápene mi povedal: „Vyrušuješ nás počas hodiny, profesor Šen.“

„Prepáč mi to, prosím. Dovidenia.“

Keď som schádzal po schodoch, pripadal som si ťažký ako slon. Cítil som náhrdelník vo vrecku a vojenskú dýku v nohaviciach.